

Reactie op de consultatie Besluit activiteiten leefomgeving (AMvB Omgevingswet)

Enschede, 24 augustus 2016.

A. Aanvullende technische maatregelen die naar mijn mening mogelijk zijn met de huidige, moderne verlichtingstechnieken om lichtvervuiling te voorkomen. Vier van de onderstaande vijf maatregelen hebben ook een aanzienlijk energiebesparend effect. Naar mijn mening dienen deze zaken dan ook zeker opgenomen te worden in een nieuwe wet.

- Alle nieuwe LED buitenverlichting uitvoeren met LEDs met een kleurtemperatuur van maximaal 3000K, zeker als die na 22:00 uur aan is. De felwitte LEDs (met een grote component aan blauw licht) zijn bewezen slecht voor de dag- nachtritmestoornissen.
- Waar mogelijk LED buitenverlichting niet alleen middels lichtsensoren sturen, maar ook van locale, naar behoefte gestuurde aan-/uitsturing of dimregeling voorzien (bv. gestuurd door bewegingsmelders, verkeerstellers, slechtweer (regen)meters, e.d.). In tegenstelling tot de fluorescentie, natrium- en kwiklampen kunnen LED lampen vrijwel onbeperkt in- en uitgeschakeld worden en branden meteen op volle sterkte.
- Behoeftte aan verlichting is ook afhankelijk van de tijd. Experimenten met het (gedeeltelijk) uitschakelen van rijbaanverlichting tussen 23:00 en 6:00 uur bij minder drukte zijn succesvol gebleken en bleken niet nadelig voor de veiligheid. Ook blijkt veel meer mogelijk met zwakkere, lokale verlichting (bv. LED rijbaan en bermindicatie in het wegdek i.p.v. rondom stralende lichtmasten).
- Bij vervanging van fluorescentie, kwik- of natriumlampen door LED geen effectievere LED lampen plaatsen met hetzelfde elektrische vermogen (dus netto meer licht genereren), maar verplicht nagaan of de hoeveelheid licht (en het elektrisch vermogen) niet juist wat verminderd kan worden.
- Meer lokaal, gericht verlichten in plaats van rondom verstrooiende buitenverlichting toepassen die hierdoor vaak ook weer te groot in vermogen wordt genomen. Meer werken met afscherming en reflectoren in de lampen en armaturen. Uitstraling naar de vrije hemel voorkomen. Verplichting in de wet opnemen om alleen het gewenste object in kwestie aan te stralen. Waarom een hele bosrand verlichten, als alleen weg of fietspad en berm al voldoende zijn?

B. Aanvullende juridische maatregelen in de ontwerpwet die naar mijn mening lichtvervuiling veel meer voorkomen.

- De zogenaamde "donkerteperiode" uitbreiden. Deze zou in de maanden november t/m januari en mei t/m augustus bijvoorbeeld drie kwartier eerder kunnen beginnen.
- Waarom eindigt de "donkerteperiode" al om 24.00 uur? Een 's nachts inschakelende verlichting zal juist weer een verstorend effect op het bioritme van flora en fauna veroorzaken. Deze "donkerteperiode" door laten lopen tot het eind van de astronomische ochtendschemering (middelpunt zon nog 12 ° onder de horizon) voorkomt veel verstoring door lichtvervuiling.
- Voor kassen met minder dan 15.000 lux assimilatiebelichting is een beperking in de verplichte afscherming ingesteld (minimaal 74% afscherming). Voor kassen met meer verlichting geldt een zwaardere verplichting van minimaal 98% afscherming. Om de bij de (ver)bouw van kassen afdoende maatregelen tegen lichtvervuiling te bevorderen, is een overgangperiode wenselijk. Ook voor kassen met minder dan 15.000 lux aan assimilatiebelichting geldt, na een overgangperiode van bv. 3 jaar, dan een verplichting van 98% afscherming.
- Gemeenten krijgen in alinea's 2.11 en 2.12 de vrijheid in hun vergunningverstrekking af te wijken van deze wettelijke normen. Hier voorziet de wet niet in enige vorm van controle of beheer. Vooral kleinere gemeenten moeten dan soms een afweging maken waarbij economisch belang of sociale verbondenheid wel eens erg zwaar kan worden meegenomen. Leg om dit soort beïnvloeding te voorkomen deze vrijheid om af te wijken op een hoger niveau dan de gemeente, bv. bij de provincie, of stel een prestatie indicator met verplichte doelen op per gemeente m.b.t. lichtvervuiling die door een meer centrale overheid wordt beheerd.

C. Extra voorstellen m.b.t. het verminderen van lichtvervuiling

- Wat voor kassen geldt zou moeten gelden voor alle bedrijven die met kunstlicht het bioritme van flora of fauna beïnvloeden. Kassen worden verplicht af te schermen, kan hier geen vergelijk worden getrokken met andere industrie wat betreft onafgeschermd buitenverlichting? Vooral 's nachts doorproducerende, grotere bedrijven hebben veel zwaar versturende verlichting op terrein of installaties die niet echt naar hemel of omgeving is afgeschermd.
- Reclame wordt flink verlicht om meer op te vallen. Op een bepaalde tijd zal het effect echter veel minder zijn, gewoonweg omdat er minder passanten langs komen. Verplicht bij reclame om tussen 23:00 en 6:00 uur alle verlichting uit te schakelen. Voor bedrijven kan er een kleine indicatieve reclameverlichting worden toegestaan, nodig om bv. 's nachts de locatie van het bedrijf aan te duiden, evenals er een beperkte uitzondering gemaakt kan worden voor 's nachts meer actieve horeca.
- Gebouwen en monumenten worden verlicht om de uitstraling van een locatie te vergroten. Ook hier is het effect minder na een bepaalde tijd, opnieuw door vermindering van het aantal passanten. Ook hier zal een verplichting om tussen 23:00 en

6:00 uur alle gebouw en monumentale verlichting uit te schakelen en alleen gericht het object te verlichten veel lichtvervuiling voorkomen. Verder voorkomt dit discussies en verschillen in opvatting over het doel van gewenste verlichting: reclame of uitstraling.

Robert Weustink.